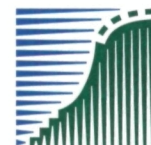

INGEKOMEN 12 APR. 2010

Gemeente Arnhem
A. Matthijssen
Postbus 99
6800 AB ARNHEM

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk FF/75C/2010/0023. bes.afw.avk	datum 9 april 2010
onderwerp Flora- en faunawet art. 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c		doorkiesnummer 0800 - 22 333 22	bijlagen

Geachte heer Matthijssen,

Naar aanleiding van uw verzoek van 14 januari 2010 en de aanvullingen hierop van 3 maart 2010 en 25 maart 2010, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2010/0023 om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee. Ik kan u de gevraagde ontheffing niet verlenen, omdat er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat het toegestaan is de voorgenomen werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in deze brief genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Verder in deze brief staat vermeld wat daarvoor de redenen zijn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Spijkerbroek" gelegen in de gemeente Arnhem. Het plangebied wordt omsloten door het spoor (en talud) Arnhem Zevenaar en de wijken Statenkwartier, 't Arnhemse Broek en het Spijkerkwartier, met Amersfoortcoördinaten 192.000-444.000 en kadastraal met de volgende nummers Q-6263, 6632-6636, 6381, 6382, 6385, 6419, 6509, 7502, 7627, 7947, 8154, 8533-8536, 8758 en 8759, één en ander zoals is weergegeven onder 2 (Projectgebied Spijkerbroek) en in bijlage 3 van het bij de aanvraag gevoegde "Activiteitenplan Spijkerbroek". Het project betreft de renovatie van het voormalige prostitutiegebied en de herontwikkeling van bouwspiegelplaats Thialf en omgeving in Arnhem. De werkzaamheden bestaan onder andere uit het slopen en renoveren van bebouwing. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis en de gierzwaluw.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
9 april 2010	FF/75C/2010/0023	2

Vogels zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels wordt alleen ontheffing verleend indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Vaste rust- en verblijfplaats

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld nesten, holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen gaat door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De vaste rust- en verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde vaste rust- en verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is een zomerverblijfplaats van enkele mannetjes aangetroffen aan de noordzijde van de te slopen Dulleflat. Daarnaast is de meeste bebouwing in het plangebied geschikt als verblijfplaats (mogelijk ook als winterverblijfplaats) en voor het vormen van kolonies, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen in betimmeringen, warme zolders en spouwmuren met open stootvoegen. Het plangebied wordt intensief gebruikt om te foerageren. Foerageerplaatsen zijn enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. De omgeving voorziet echter in voldoende alternatief foerageergebied. Het aanwezige foerageergebied blijft ook na de werkzaamheden aanwezig. Door het slopen van de Dulleflat worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verstoord, beschadigd en vernield.

Datum
9 april 2010

Kenmerk
FF/75C/2010/0023

Vervolgblad
3

Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis te waarborgen stelt u de volgende maatregelen voor:

- Vóórafgaand aan het verwijderen van het vleermuiszomerverblijf worden minimaal vijf vleermuiskasten aan gevels (zuid/zuidwest zijde) van de bestaande te behouden bebouwing in de omgeving opgehangen. De kasten zijn van het type Vleermuiskast van Vivara. Deze kasten zijn ook geschikt voor kraamkolonies. De locatie hiervan wordt door Econsultancy aangegeven.
- In maart/april 2010 zal een externe deskundige¹ op het gebied van vleermuizen de gebouwen controleren op aanwezigheid van vleermuizen. Wanneer vleermuizen aanwezig zijn wordt het advies van de deskundige opgevolgd.
- De gebouwen worden minimaal één week vóórafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Het ongeschikt maken van vleermuisverblijfplaatsen kan worden gerealiseerd door tochtgaten te maken op "strategische" punten in de muur (zodat er zoveel mogelijk tocht ontstaat), om zo het microklimaat te verstoren. Dit kan gerealiseerd worden door middel van het voorzichtig verwijderen van dakpannen en dakranden en door middel van het aanbrengen van tochtgaten/ ventilatiegaten onder- en bovenaan in de spouwen van de te slopen bebouwing.
- In de nieuwbouw wordt op 3 plekken (zuid/zuidwest zijde) in de spouwmuur een ruimte (ongeveer 1,5x1,5 meter) vrijgehouden voor vleermuizen.
- Er wordt overdag gewerkt en 's nachts worden verstorende elementen (zoals bouwlampen) uitgeschakeld.

Vóórafgaand aan de werkzaamheden wordt gezorgd voor vervangende vleermuisverblijven in de vorm van kasten, welke ook geschikt zijn als zomerverblijfplaats voor kleine groepjes en zelfs voor een eventuele kraamkolonie. Bovendien zijn er in de directe omgeving voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. Daarnaast worden in de nieuwbouw nieuwe verblijfplaatsen ingepast in de spouwmuur en worden de mitigerende maatregelen in nauw overleg met deskundige¹ op het gebied van vleermuizen uitgevoerd. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

¹ Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum
9 april 2010

Kenmerk
FF/75C/2010/0023

Vervolgblad
4

Vogelnest

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de gierzwaluw vallen onder de definitie van het begrip nesten in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit type valt ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn ten hoogste tien gierzwaluwnesten aanwezig. Door de sloop- en renovatiewerkzaamheden verdwijnen de aanwezige nestlocaties van de gierzwaluw tijdelijk. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw te waarborgen stelt u de volgende maatregelen voor:

- De voortplantingsperiode van de gierzwaluw start globaal in mei. Afhankelijk van het seizoen en de weeromstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden zal worden bepaald door een deskundige¹ op het gebied van de gierzwaluw.
- Vóórafgaand aan het broedseizoen van de gierzwaluw worden minimaal 40 kasten (in groepjes van 4) aan gevels van de bestaande te behouden bebouwing in de omgeving opgehangen. Het type kast is overlegd met de Vogelwerkgroep Arnhem. De locatie wordt door een deskundige¹ op het gebied van de gierzwaluw aangegeven.
- De gierzwaluwverblijven zullen vóór de start van het broedseizoen van de gierzwaluw ongeschikt worden gemaakt (dus minimaal één week vóórafgaand aan de sloop en vóór de start van het broedseizoen van de gierzwaluw).
- In de nieuwbouw, op de plekken waar verblijfplaatsen zijn verdwenen, worden nieuwe verblijfplaatsen ingepast. De locatie van de verblijven wordt door een deskundige¹ op het gebied van de gierzwaluw aangegeven.
- In de nieuwbouw worden op 7 plekken (noord/noordoost zijde) in de spouwmuur of aan de gevel verblijven ingepast. Omdat gierzwaluwen vaak bij elkaar broeden, worden er in de bebouwing minimaal vier verblijven bij elkaar geplaatst.
- Daarnaast wordt ook aan de bewoners in en om het plangebied gevraagd of zij nestkasten voor de gierzwaluw willen ophangen aan hun gevels.

Datum
9 april 2010

Kenmerk
FF/75C/2010/0023

Vervolgblad
5

Vóóraf en na de werkzaamheden worden er alternatieve nestlocaties gerealiseerd voor de gierzwaluw. Gierzwaluwen zijn vrij honkvast, maar de nestplaatsen die verloren gaan worden op termijn op ongeveer dezelfde plek vervangen (door kasten). De Vogelbescherming Nederland geeft aan dat het lastig om gierzwaluwen in nestkasten te laten broeden, maar dat het zeker niet onmogelijk is. Vooral in situaties waar door renovatie van gebouwen, woningen of kantoren, huidige broedplaatsen onbereikbaar worden, kunnen nestkasten een goed alternatief vormen. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de gierzwaluw komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek van 2007 melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van spechtenholten in bomen in het plangebied. Verblijfplaatsen van sommige vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soort geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soort dient aan te vragen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Besluit

Gelet op het voorgaande wijs ik uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet af.

Datum
9 april 2010

Kenmerk
FF/75C/2010/0023

Vervolgblad
6

Conclusie

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de door u voorgestelde maatregelen, zoals genoemd onder punt 9 en 10 van het bij de aanvraag gevoegde "Activiteitenplan Spijkerbroek" en in de aanvullende informatie van 3 maart 2010, worden uitgevoerd.

Ik wijs u erop dat als u de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken niet conform het projectplan uitvoert, u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig heeft.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een soort die genoemd is op bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Habitatrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Habitatrichtlijn zijn:

- Bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een vogelsoort dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Vogelrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Vogelrichtlijn zijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- Bescherming van flora en fauna.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Datum
9 april 2010

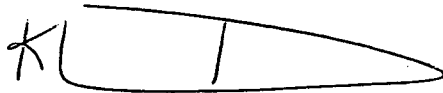
Kenmerk
FF/75C/2010/0023

Vervolgblad
7

_____ Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2010/0023 en de datum van de beslissing.

Op onze internetsite www.minlnv.nl/loket/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

A handwritten signature in black ink, consisting of the letters 'KL' followed by a stylized, elongated shape that tapers to a point on the right.

B. Kluiwingh - Deetman